

Beredskapen hos fastighetsägare med egen dricksvattenförsörjning

Genomförd av Origo Group

Juli 2025

Origo Group

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Resultat	
Målgrupp	7
Kännedom om eget ansvar	9
Kunskap om förebyggande åtgärder	13
Bakgrundsfrågor	30
Om undersökningen	33
Externa bilagor	
Signifikanstabeller	

Förord

Livsmedelsverket har i uppdrag att under 2025 ta fram och genomföra en informationssatsning för fastighetsägare med egen brunn eller annan egen dricksvattenförsörjning. Syftet är att stärka beredskapen för störningar av olika slag så att de, oavsett läge, har tillgång till tillräckligt och säkert dricksvatten.

Som underlag till satsningen har Livsmedelsverket låtit göra en nollmätning av fastighetsägarnas medvetenhet om sitt eget ansvar, kunskap om vad de kan göra samt deras drivkrafter till att agera när det gäller den egna dricksvattenförsörjningen.

Undersökningen genomfördes under 19 juni och 3 juli 2025 av företaget Origo Group på uppdrag av Livsmedelverket.

Ansvar för egen dricksvattenförsörjning

Majoriteten, 59 procent, anser att det är de själva, alltså användarna av dricksvattenanläggningen, som har ansvaret för att vattnet räcker och är säkert att dricka.

Det är dock även en relativt hög andel, 28-30 procent, som anser att ansvaret ligger på kommunen och andelen är högre bland yngre fastighetsägare, boende i barnhushåll samt de som har den egna anläggningen i permanentboendet.

Vid avbrott skulle flest (43 procent) vända sig till kommunen, därefter försöka lösa det själva eller vända sig till grannar, samfällighet, familj eller vänner. Yngre och barnhushåll skulle i högre grad söka hjälp snarare än att försöka lösa det själva.

Kunskap och förebyggande åtgärder

Kunskapen om den egna dricksvattenanläggningen är relativt god, 79 procent vet till stor del eller helt och hållet hur den fungerar och kunskapsgraden är högst bland äldre och de med egen anläggning i fritidshus.

62 procent är sparsamma med vatten, 52 procent tar prover minst var tredje år och 47 procent är medvetna om väder- och naturpåverkan på brunnarna. Något färre håller koll på vattennivåer eller inspekterar anläggningen regelbundet.

Säkerställd tillgång till drickbart vatten

Två av tre har säkerställt tillgång till drickbart vatten vid avbrott, vilket är vanligast bland yngre.

Vid en krissituation är det vanligast att ha möjlighet att koka vatten vid elavbrott (50 procent) samt att ha fyllda vattendunkar för att klara sig upp till en vecka vid avbrott i den egna försörjningen (40 procent).

31 procent har en reservplan för att få upp vattnet ur brunnen vid ett avbrott.

Information

Ungefär hälften, 51 procent, har aktivt sökt information om hur de ska ta hand om sin anläggning för att säkra både tillgång till vatten och att det är säkert att dricka. Andelen är högre bland yngre och barnhushåll.

Informationsbehov finns om hur beredskapen kan stärkas. Föredragna informationskanaler varierar mellan olika åldersgrupper men webbaserad information är mest efterfrågat, men även pappersmaterial samt information via nyhetsmedia och magasin skulle göra nytta.

Resultat

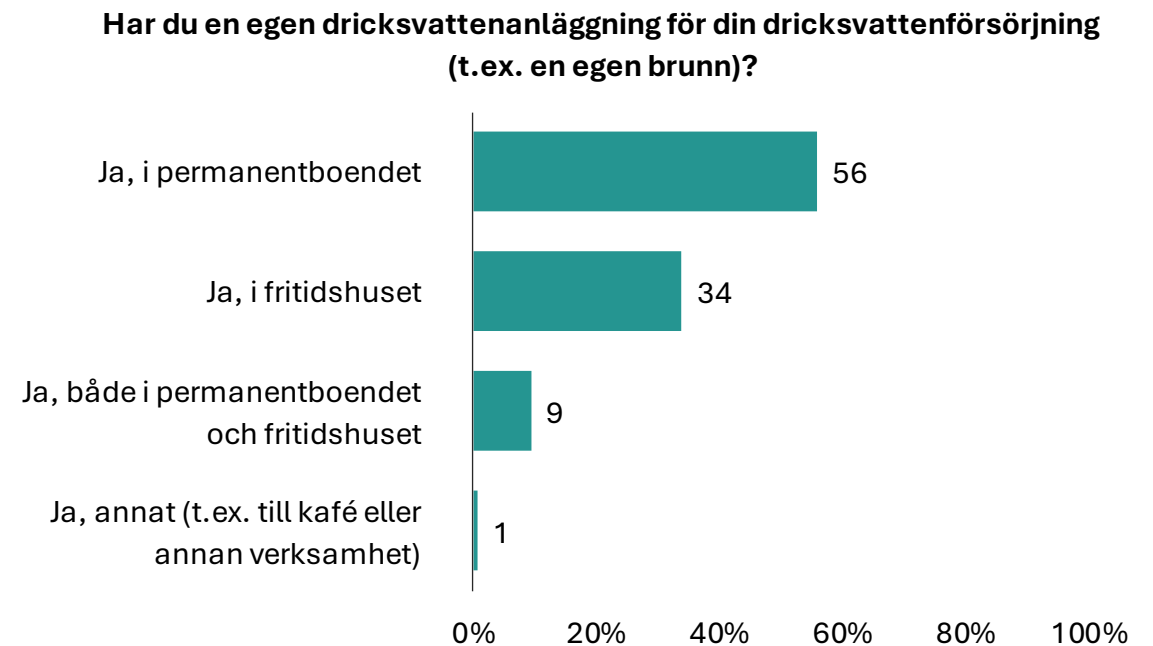

Målgrupp

Fastighet med egen dricksvattenförsörjning

Av de 1 035 svarande har 65 procent egen anläggning för sin dricksvattenförsörjning (t.ex. en egen brunn) i sitt permanentboende, medan 43 procent har det i sitt fritidshus.

Överlappningen mellan dessa grupper är relativt liten, med 9 procent som uppger att de har egen dricksvattenförsörjning i både permanentbostad och fritidshus.

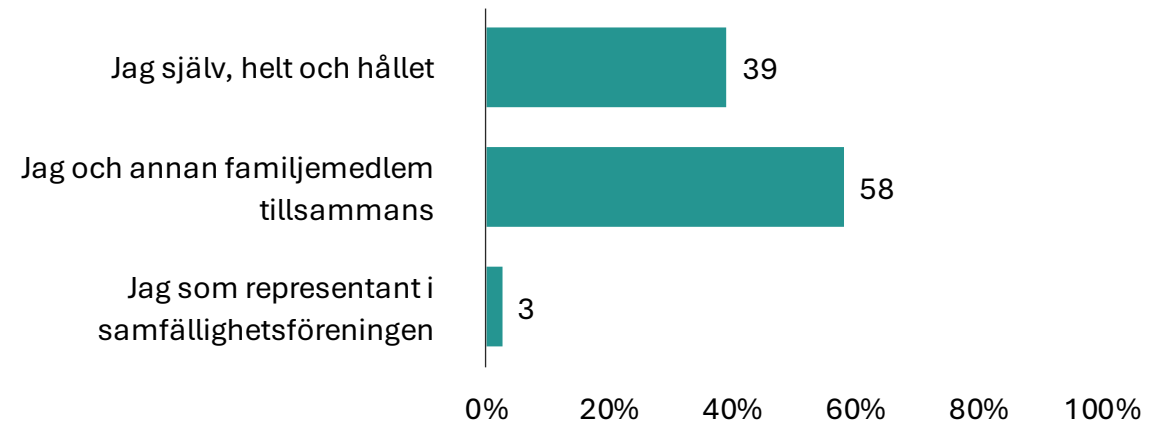

Målgrupp

Kunskap om dricksvattenanläggningen

Kunskapen om dricksvattenanläggningen finns ofta hos fler än en person. 39 procent uppger att de själva har all kunskap, 58 procent delar den med en familjemedlem och 3 procent anger att kunskapen är knuten till dem i deras roll som representant för en samfällighetsförening.

Vem i hushållet är det som har kunskap om er dricksvattenanläggning/brunn?

Kännedom om eget ansvar

Ansvarig för dricksvattnet

En majoritet på 59 procent anser att ansvaret för att vattnet räcker och är säkert att dricka ligger på dem själva, det vill säga på användarna av dricksvattenanläggningen.

Samtidigt lägger en relativt hög andel ansvaret på kommunen: 28 procent när det gäller att vattnet räcker och 30 procent när det gäller att det är säkert att dricka.

Få anser att ansvaret vilar på tidigare fastighetsägare eller på samfällighetsföreningen.

Kännedom om eget ansvar

Ansvarig för dricksvattnet

Signifikanta skillnader mellan grupper

Yngre (18-49 år) fastighetsägare anser i högre utsträckning att det är kommunen som har ansvaret för att dricksvattnet räcker och är säkert att dricka, medan de äldre åldersgrupperna (50-84 år) i mycket högre utsträckning anser att det är användarna av dricksvattnet som har ansvaret.

De som bor i barnhushåll svarar även i högre utsträckning att kommunen har ansvaret, jämfört med boende i hushåll utan barn som i högre grad säger att det är användarna själva som har ansvaret.

De med egen dricksvattenförsörjning i det permanenta boendet anser i högre utsträckning att kommunen har ansvaret jämfört med de som har egen dricksvattenförsörjning i fritidshuset, som i högre grad upplever att användarna har ansvaret.

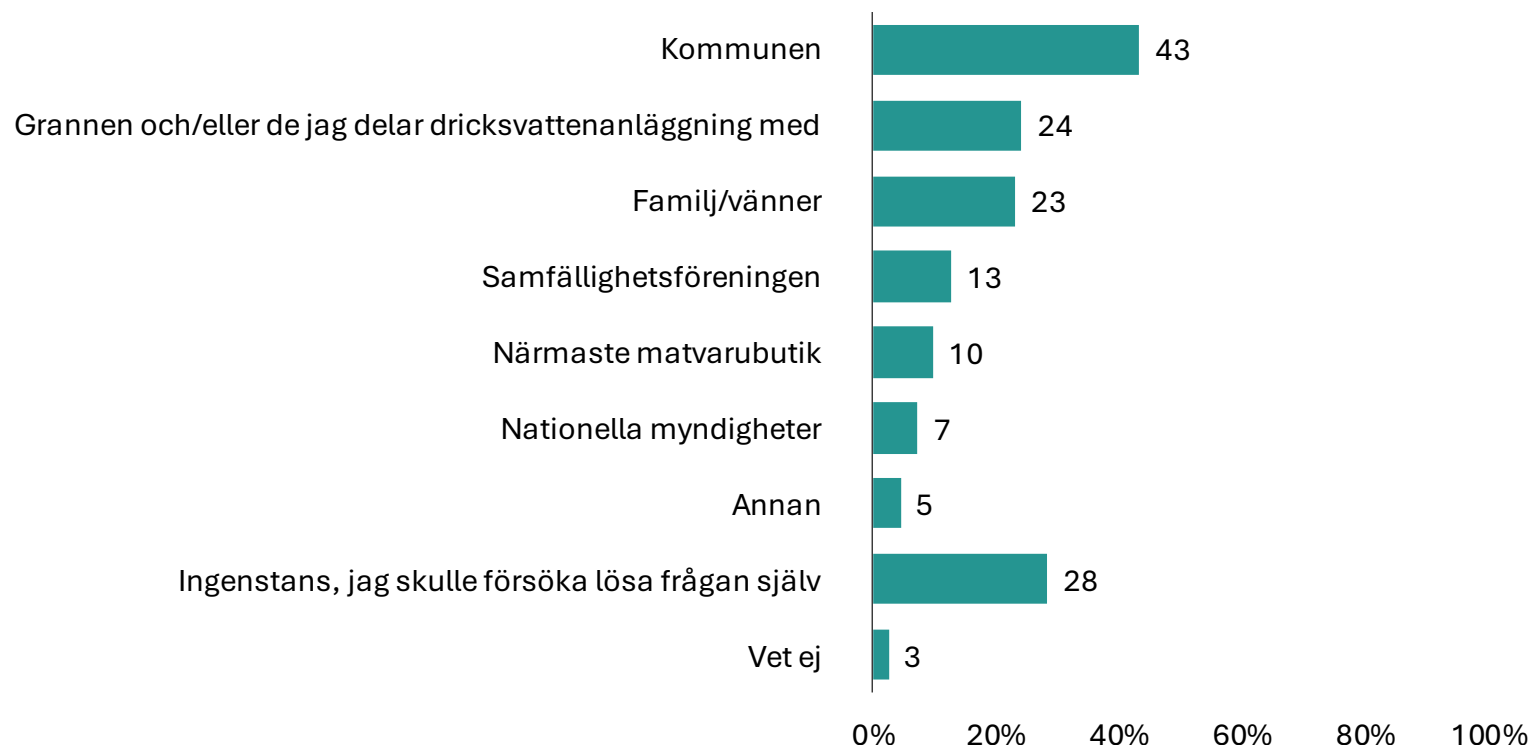
Kännedom om eget ansvar

Dricksvatten vid avbrott i egen försörjning

Vid ett avbrott i den egna dricksvattenförsörjningen skulle flest fastighetsägare, 43 procent, vända sig till kommunen.

Näst vanligast är att försöka lösa problemet på egen hand, följt av att kontakta grannen eller dem man delar anläggningen med samt att be familj eller vänner om hjälp.

Vart skulle du vända dig för att få dricksvatten om din egen dricksvattenanläggning inte fungerar? (Flervalsfråga)

Bas: Samtliga respondenter.

Kännedom om eget ansvar

Dricksvatten vid avbrott i egen försörjning

Signifikanta skillnader mellan grupper

Yngre (18-34 år) fastighetsägare skulle i högre utsträckning vända sig till grannar, familj/vänner, samfälligheten eller nationella myndigheter för att få dricksvatten om den egna anläggningen inte fungerar, medan de äldre åldersgrupperna (50-84 år) i högre grad skulle försöka lösa frågan själv.

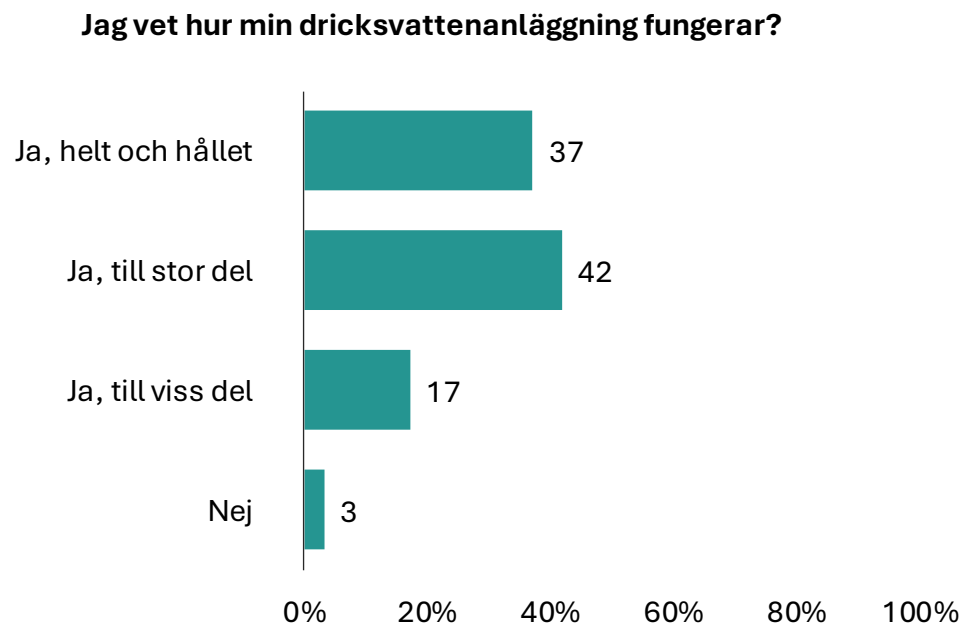
De som bor i barnhushåll skulle i högre utsträckning vända sig till grannar, samfällighetsföreningen, familj och vänner eller kommunen, jämfört med de som bor i hushåll utan barn.

De med egen dricksvattenförsörjning i permanentboendet skulle i något högre grad vända sig till familj och vänner jämfört med de som har egen dricksvattenförsörjning i fritidshuset.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Kunskap om anläggningens funktion

Majoriteten, 79 procent, av fastighetsägarna har god kunskap om hur deras dricksvattenanläggning fungerar. Få säger att de inte vet något alls.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Kunskap och rutiner för dricksvatten

Vanligast av de förebyggande åtgärderna för den egna dricksvattenförsörjningen är att använda vattnet smart och inte slösa med det i onödan (62 procent) och att regelbundet ta prover på anläggningens vatten (55 procent).

Knappt hälften (47 procent) vet att brunnar är känsliga för olika slags väder, naturhändelser och torka. Något färre (38 procent) håller koll på vattennivån eller inspekterar regelbundet området runt anläggningen och kunskapen om när vatten behöver kokas är relativt låg (29 procent).

Formuleringarna i denna fråga har kortats ned något för att underlätta läsbarheten i diagrammet.
Bas: Samtliga respondenter.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Kunskap och rutiner för dricksvatten

Signifikanta skillnader mellan grupper

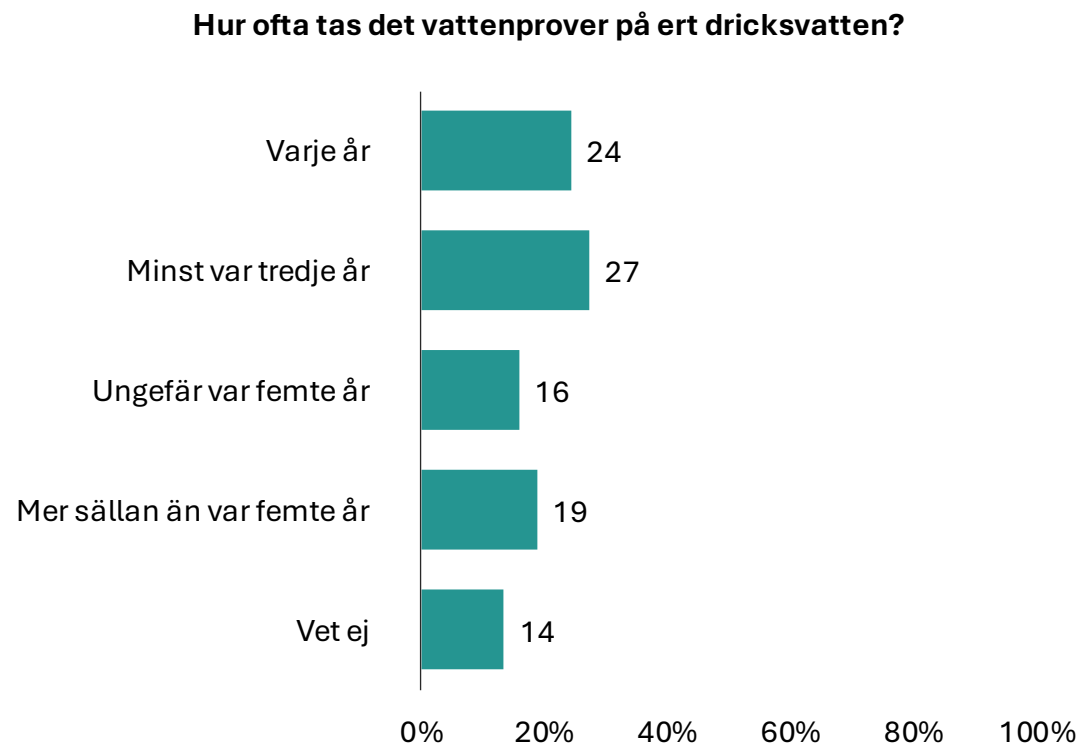
Den yngsta åldersgruppen, 18-34 år, svarar i lägst utsträckning att de använder vattnet smart och slösar inte med det i onödan eller vet om att brunnar är känsliga för olika slags väder- och naturhändelser och torka.

De med egen dricksvattenförsörjning i fritidshuset säger sig i högre grad veta om att brunnar är känsliga för olika slags väder- och naturhändelser och torka samt att de håller koll på vattennivån i brunnen eller grundvattennivåerna i området där anläggningen finns jämfört med egen dricksvattenförsörjning i permanentboendet.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Frekvens av vattenprover på dricksvatten

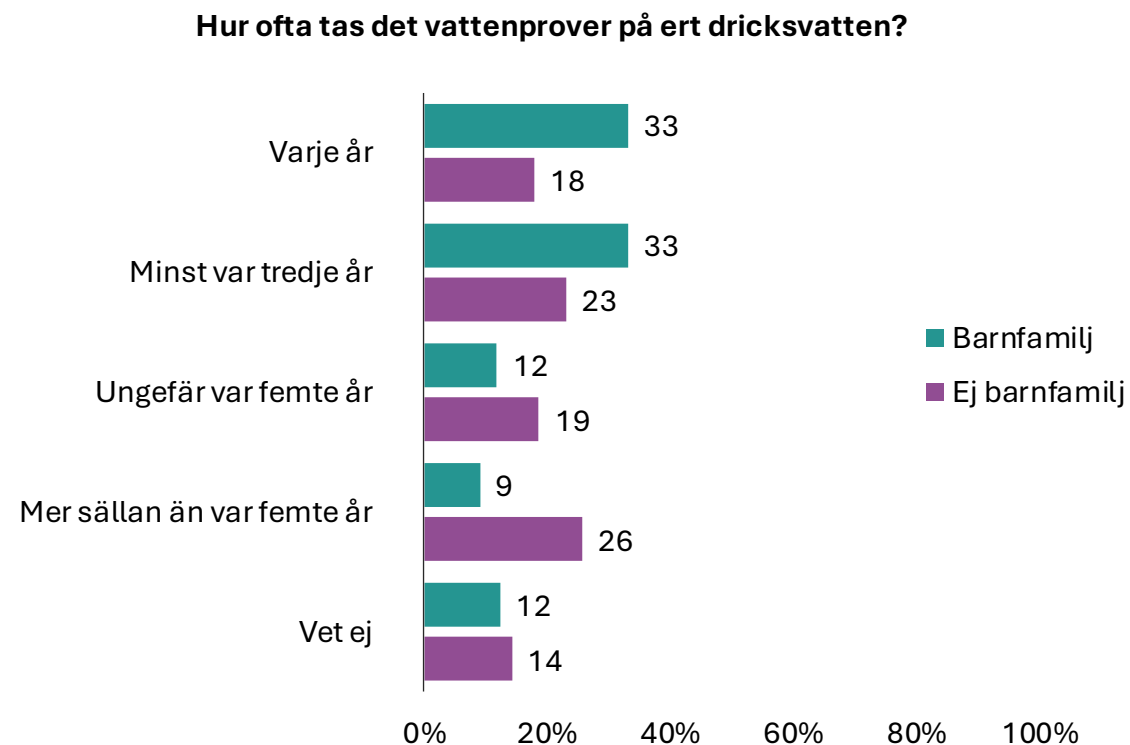
Drygt hälften, 51 procent, av fastighetsägarna uppger att det tas vattenprover på deras dricksvatten vart tredje år eller oftare och ungefär en fjärdedel uppger att prover tas varje år.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Frekvens av vattenprover på dricksvatten

Familjer med hemmaboende barn under 18 år tar i högre utsträckning vattenprover oftare jämfört med familjer utan hemmaboende barn under 18 år.

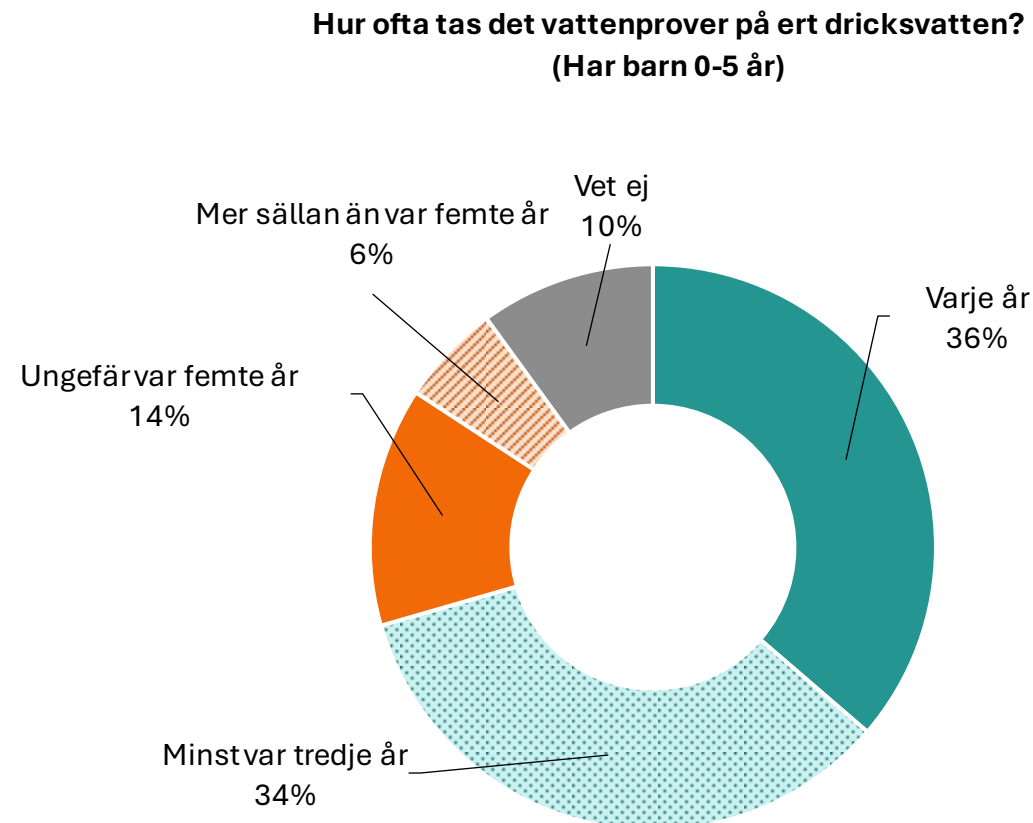

Bas: Samtliga respondenter (Barnfamilj 434 svar, Ej barnfamilj 601 svar).

Kunskap om förebyggande åtgärder

Frekvens av vattenprover på dricksvatten

Respondenter med barn under 5 år tar i något högre utsträckning oftare vattenprover jämfört med barnfamiljer med hemmaboende barn under 18 år.

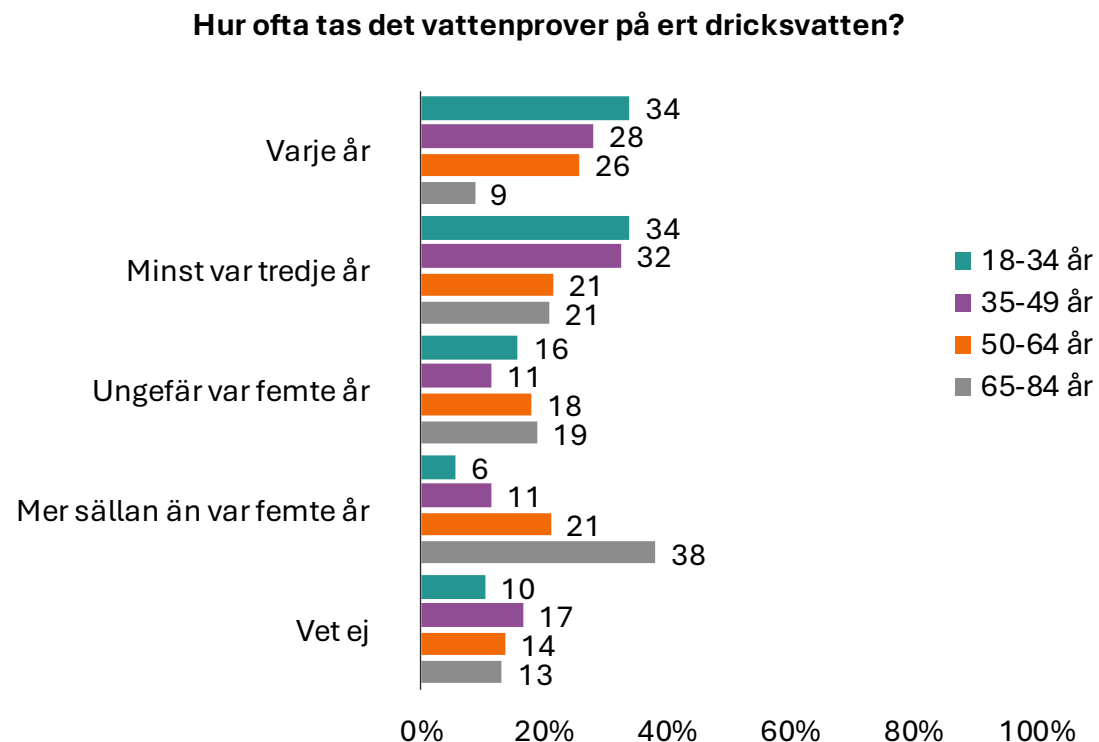

Bas: Har barn 0-5 år (190 svar).

Kunskap om förebyggande åtgärder

Frekvens av vattenprover på dricksvatten

De yngre ålderskategorierna 18-34 år respektive 35-49 år tar oftare vattenprover än äldre.

Bas: Samtliga respondenter (18-34 år 259 svar, 35-49 år 271 svar, 50-64 år 256 svar, 65-84 år 249 svar).

Kunskap om förebyggande åtgärder

Frekvens av vattenprover på dricksvatten

Signifikanta skillnader mellan grupper

Frekvens av vattenprover på dricksvattnet är högre bland yngre fastighetsägare (18-49 år) samt de som bor i hushåll med barn.

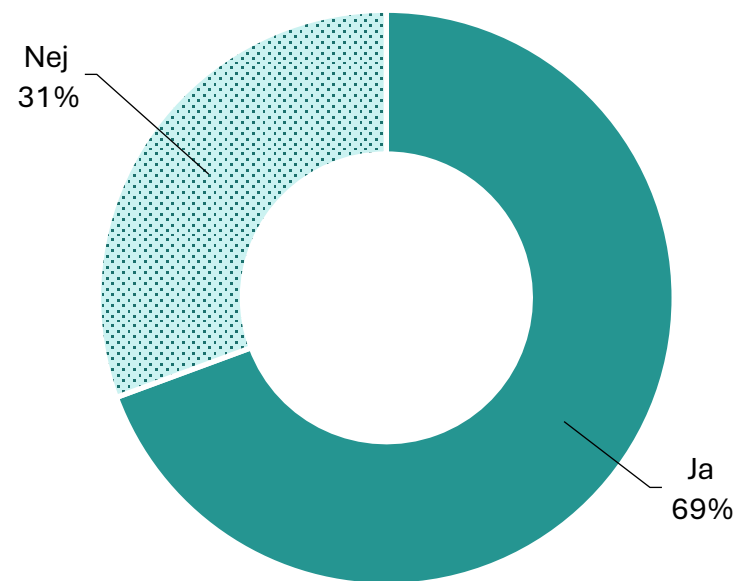
Den äldsta åldersgruppen (65-84 år) säger i högst grad att prover tas mer sällan än var femte år.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Tillgång till drickbart vatten vid avbrott

Drygt två av tre fastighetsägare har säkerställt att de kan få drickbart vatten om de skulle få avbrott i sin normala dricksvattenförsörjning.

Har du säkerställt att du kan få drickbart vatten om du skulle få avbrott i din normala dricksvattenförsörjning?

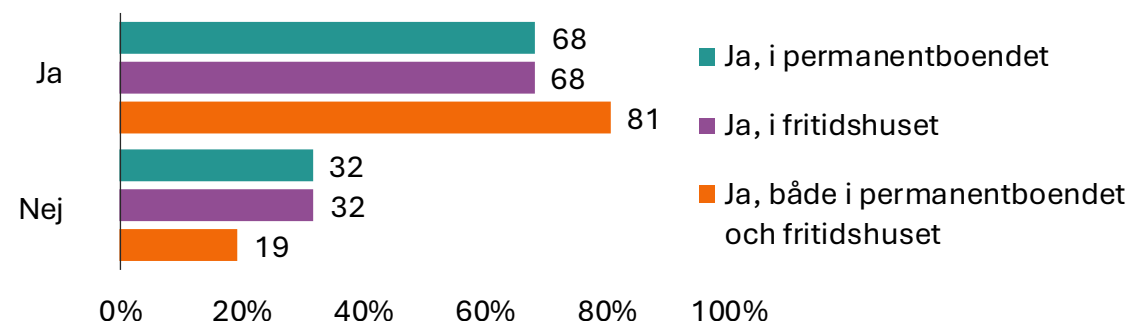
Kunskap om förebyggande åtgärder

Tillgång till drickbart vatten vid avbrott

Drygt två av tre fastighetsägare har säkerställt att de kan få drickbart vatten om de skulle få avbrott i sin normala dricksvattenförsörjning.

Hushåll som har egen dricksvattenförsörjning i både permanenthus och fritidshus har i högre utsträckning säkerställt att de har drickbart vatten om de skulle få avbrott i sin normala dricksvattenförsörjning.

Har du säkerställt att du kan få drickbart vatten om du skulle få avbrott i din normala dricksvattenförsörjning?

Bas: Samtliga respondenter (Ja, i permanentboendet 578 svar; Ja, i fritidshuset 351 svar; Ja, både i permanentboendet och fritidshuset 98 svar).

Kunskap om förebyggande åtgärder

Tillgång till drickbart vatten vid avbrott

Signifikanta skillnader mellan grupper

Andelen som har säkerställt att de kan få drickbart vatten om de skulle få avbrott i sin normala dricksvattenförsörjning är högre i gruppen 18-34 år jämfört med äldre fastighetsägare.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Beredskap för vattenförsörjning vid en kris

För samtliga åtgärder är andelen fastighetsägare som har säkrat tillgången till dricksvatten vid elbortfall, torka, vattenbrist eller översvämning 50 procent eller lägre.

Vanligast är att man har möjlighet att koka vatten även vid elbortfall (50 procent) eller att man har fyllda vattendunkar som räcker upp till en vecka utan fungerande dricksvattenanläggning (40 procent).

Om krisen kommer – hur har du förberett dig så att du har dricksvatten även vid elbortfall, torka och vattenbrist, översvämning med mera? (Flervalsfråga)

Formuleringarna i denna fråga har kortats ned något för att underlätta läsbarheten i diagrammet.
Bas: Samtliga respondenter.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Beredskap för vattenförsörjning vid en kris

Signifikanta skillnader mellan grupper

Den yngsta åldersgruppen, 18-34 år, har i högre utsträckning än äldre fyllda vattendunkar så att hushållet kan klara sig utan den egna dricksvatten anläggningen en vecka.

Grupperna 18-34 år och 35-49 år uppger i högre grad vid en eventuell kris så är de flera grannar som går ihop och delar på ansvaret, medan äldre i högre utsträckning har snålspolande kranar och vattensnål disk/tvättmaskin.

Den äldsta åldersgruppen, 65-84 år, uppger i lägre grad att i händelse av elavbrott så finns en handpump eller reservkraftverk som kan kopplas till vattenpumpen.

Andelen som har möjlighet att koka vatten även om det skulle saknas el är högst i gruppen 65-84 år och lägst bland 18-34-åringarna.

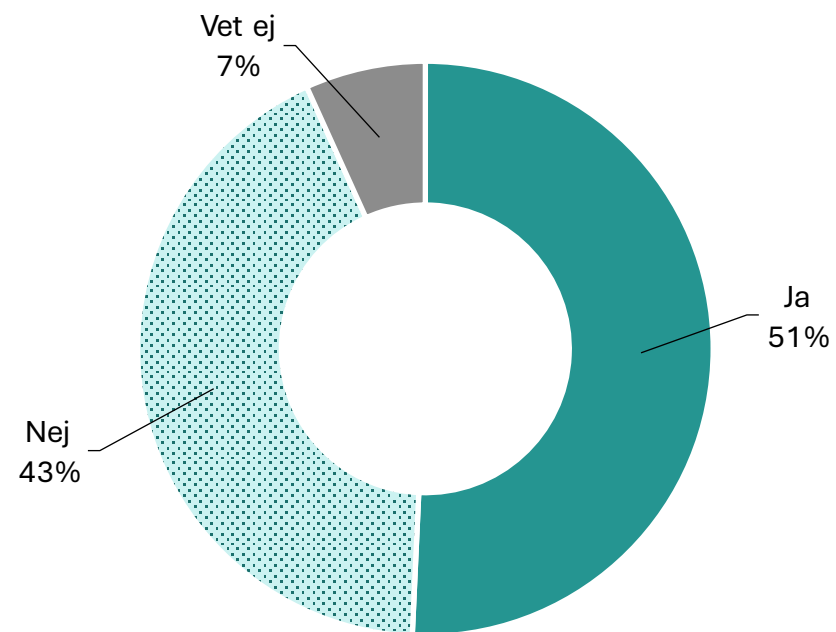
De som har egen dricksvattenförsörjning i fritidshuset har i högre utsträckning fyllda vattendunkar för att kunna klara sig utan anläggningen, jämfört med de som har egen dricksvattenförsörjning i permanentboendet.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Sökt information om skötsel av dricksvattenanläggning

Ungefär hälften har aktivt sökt information om hur de ska ta hand om sin dricksvattenanläggning för att säkra tillgång till både tillgång till vatten och att det ska vara säkert att dricka.

Har du aktivt sökt information om hur du ska ta hand om din dricksvattenanläggning för att säkra tillgång till både vatten och att det är säkert att dricka?

Kunskap om förebyggande åtgärder

Sökt information om skötsel av dricksvattenanläggning

Signifikanta skillnader mellan grupper

Andelen som aktivt sökt information om hur de ska ta hand om sin dricksvattenanläggning för att säkra tillgång till både tillgång till vatten och att det ska vara säkert att dricka är högst i gruppen 18-34 år och lägst bland 65-84-åringarna.

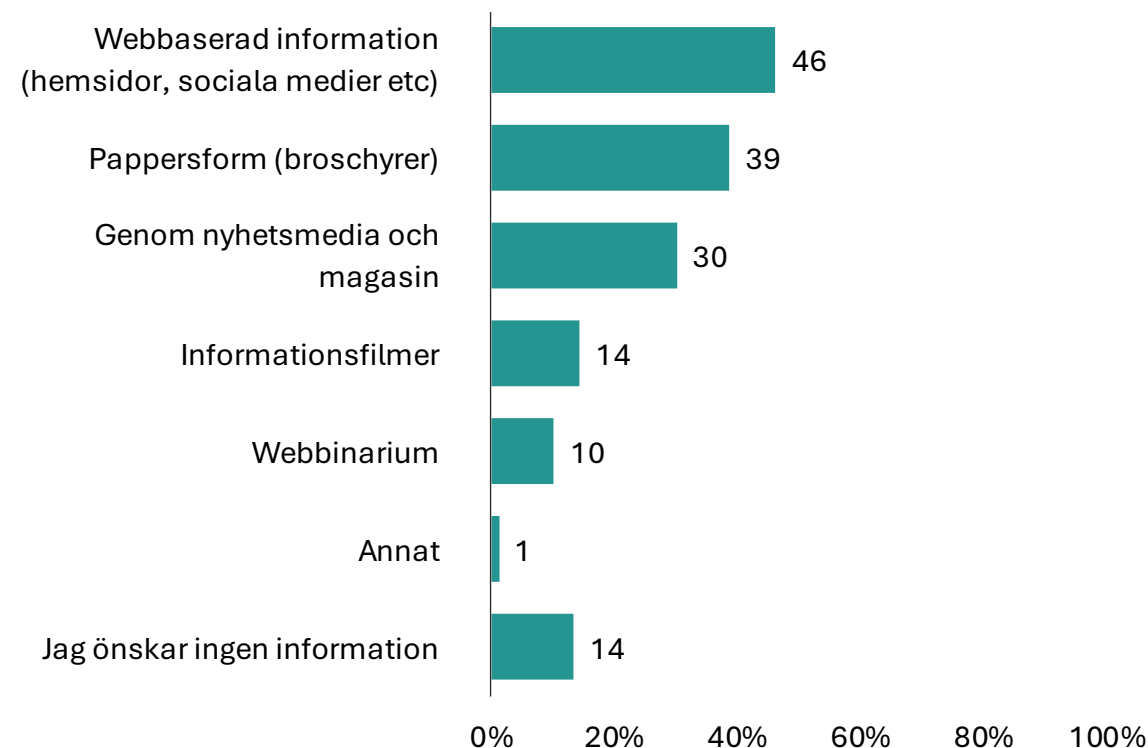
Andelen är även högre bland de som bor i barnhushåll jämfört med de som bor i hushåll utan barn.

Kunskap om förebyggande åtgärder

Föredragna informationskanaler

Fastighetsägarna önskar mer information om hur de kan öka beredskapen för sin dricksvattenanläggning på olika sätt. Webbaserad information är mest efterfrågat men det är även relativt många som önskar information i pappersform eller genom nyhetsmedia och magasin.

I vilken form hade du önskat mer information om hur du kan öka beredskapen för din dricksvattenanläggning/brunn? (Flervalsfråga)

Bas: Samtliga respondenter (1 035 svar).

Kunskap om förebyggande åtgärder

Föredragna informationskanaler

Signifikanta skillnader mellan grupper

Yngre föredrar i högre utsträckning information genom nyhetsmedia och magasin samt webbaserad information.

Gruppen 35-49 år svarar i högre grad att de vill ha information i pappersform.

Information via webinarium är minst intressant för den äldsta gruppen, 65-84 år.

De som är 50 år eller äldre är mindre intresserade av att få mer information om hur de kan öka beredskapen för sin dricksvattenanläggning/brunn.

Bakgrundsfrågor

Om individen och hushållet

Hur gammal är du?	Antal	Andel
18-34 år	259	25%
35-49 år	271	26%
50-64 år	256	25%
65-84 år	249	24%
Totalt	1 035	100%

Hur stort är ditt hushåll, dvs hur många personer är det som stadigvarande (50 procent eller mer) bor hemma hos dig (räkna med dig själv i antalet)?	Antal	Andel
1-2 person	520	50%
3-4 personer	424	41%
5 personer eller fler	91	9%
Totalt	1 035	100%

Finns det barn under 18 år i hushållet?	Antal	Andel
Nej	601	58%
Ja	434	42%
Totalt	1 035	100%

Finns det barn under 18 år i hushållet?	Antal	Andel
Nej	601	58%
Ja, mellan 0 och 5 år	190	18%
Ja, mellan 6 och 9 år	144	14%
Ja, mellan 10 och 17 år	240	23%
Ja, ej uppgett ålder	3	0%
Totalt	1 035	-

Bakgrundsfrågor

Dricksvattenanläggningen i permanentbostaden

Vilken typ av dricksvattenanläggning har du i permanentbostaden?	Antal	Andel
Bergborrad brunn	264	39%
Grävd brunn	249	37%
Filterbrunn	59	9%
Rörspetsbrunn	26	4%
Annat	39	6%
Vet ej	39	6%
Totalt	676	100%

Hur länge har du/ni ägt permanentbostaden med egen dricksvattenförsörjning?	Antal	Andel
Under ett år	19	3%
1-3 år	148	22%
4-10 år	160	24%
Mer än 10 år	349	52%
Totalt	676	100%

I vilken region har du din dricksvattenanläggning för ditt permanentboende?	Antal	Andel
Östra Sverige	217	32%
Stockholm	96	14%
Östra Mellansverige	121	18%
Södra Sverige	333	49%
Småland med öarna	75	11%
Sydsverige	112	17%
Västsverige	146	22%
Norra Sverige	126	19%
Norra Mellansverige	73	11%
Mellersta Norrland	23	3%
Övre Norrland	30	4%
Totalt	676	100%

Bas: Respondenter som har egen dricksvattenförsörjning i permanentbostaden.

Bakgrundsfrågor

Dricksvattenanläggningen i fritidshuset

Vilken typ av dricksvattenanläggning har du i fritidsbostaden?	Antal	Andel
Bergborrad brunn	143	32%
Grävd brunn	224	50%
Filterbrunn	43	10%
Rörspetsbrunn	16	4%
Annat	11	2%
Vet ej	12	3%
Totalt	449	100%

Hur länge har du/ni ägt fritidsbostaden med egen dricksvattenförsörjning?	Antal	Andel
Under ett år	17	4%
1-3 år	89	20%
4-10 år	121	27%
Mer än 10 år	222	49%
Totalt	449	100%

I vilken region har du din dricksvattenanläggning för ditt fritidsboende?	Antal	Andel
Östra Sverige	128	29%
Stockholm	59	13%
Östra Mellansverige	69	15%
Södra Sverige	176	39%
Småland med öarna	51	11%
Sydsverige	55	12%
Västsverige	70	16%
Norra Sverige	145	32%
Norra Mellansverige	71	16%
Mellersta Norrland	26	6%
Övre Norrland	48	11%
Totalt	449	100%

Bas: Respondenter som har egen dricksvattenförsörjning i fritidshuset.

Om undersökningen

Om undersökningen

Bakgrund, syfte och genomförande

Livsmedelsverket ska under 2025 ta fram och genomföra en informationssatsning för fastighetsägare med egen brunn. Fokus ligger på att stärka deras beredskap för störningar så att de, oavsett läge, har tillgång till säkert dricksvatten.

Som underlag för detta önskar Livsmedelsverket genomföra en nollmätning av fastighetsägarnas medvetenhet om sitt eget ansvar, kunskap om vad de kan göra samt deras drivkrafter till att agera.

Undersökningen ska även inkludera frågeställningar som kan användas som kommunikationsstrategiskt stöd.

Undersökningen har genomförts under perioden juni till juli 2025 av Origo Group.

Läs mer om Origo Group på www.origogroup.com.

- Kontakt på Origo: Peter Linsér.
- Kontakt på Livsmedelsverket: Katja Lundgren

Om undersökningen

Enkät

Enkäten består av frågeområdena:

- 1) Egen dricksvattenanläggning
- 2) Kännedom om eget ansvar
- 3) Kunskap om förebyggande åtgärder

Utöver detta har respondenterna besvarat ett antal öppna frågor. Öppna svar redovisas i separat bilaga.

Datainsamling

Undersökningen har genomförts i webbpanel där deltagarna erbjuds att besvara enkäten via en digital inbjudan. Origo Group har en egen panel som även ingår i en större samling paneler (CINT). Främst används deltagare från den egna panelen, kompletterad med andra för att säkerställa representativitet i alla geografier. Oavsett panel gäller samma regler: Medlemmarna kan själva välja när och hur ofta de deltar i enkäter, men det måste gå minst tio dagar innan en person kan bjudas in till en ny undersökning.

Totalt **1 035 svar** samlades in under perioden 19 juni till 3 juli 2025.

Om undersökningen

Målgrupper och urval

Målgruppen för undersökningen är personer i Sverige, 18-84 år, som äger en fastighet med egen dricksvattenanläggning och har viss kunskap om denna. För att effektivisera datainsamlingen skickades inbjudan till panelmedlemmar som i sin profil uppgett att de äger hus eller gård.

Det saknas tillförlitlig statistik över hur vanligt det är med egen dricksvattenanläggning i olika demografiska grupper. Därför sattes inga fasta kvoter för kön, ålder eller geografiskt område, men ambitionen var att få en bred och representativ spridning av svar.

I tabellen nedan visas hur svaren fördelar sig på undersökningens huvudsakliga målgrupper, baserat på en inledande enkätfråga som exkluderade personer utanför målgruppen.

Målgrupper	Antal svar
Har egen dricksvattenförsörjning i permanentboendet	676
Har egen dricksvattenförsörjning i fritidshuset	449
Har egen dricksvattenförsörjning i annan typ av fastighet	8
Totalt	1 035

Observera att målgrupperna summerar till fler än det totala antalet svar, eftersom 98 respondenter som har egen dricksvattenförsörjning både i permanentbostad och i fritidshus ingår i två målgrupper.

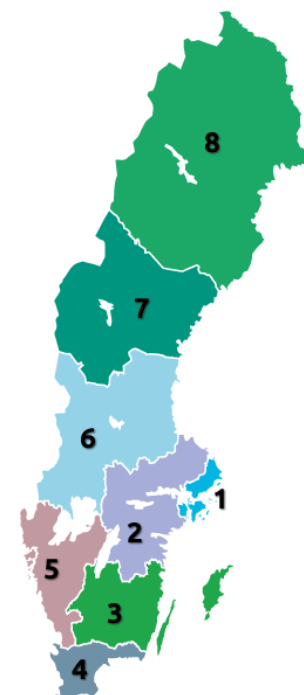
Om undersökningen

Geografiska områden

I tabellen till höger visas hur svaren fördelar sig per riksområde utifrån panelens bakgrundsdata.

Vid geografiska jämförelser används i stället den region där fastigheten med egen dricksvattenförsörjning är belägen. Denna uppgift hämtas från en enkätfråga (se avsnittet ”Bakgrundsfrågor”).

Geografiska områden [*] (NUTS2 – Riksområden)	Antal svar	Andel svar
1) Stockholm	189	18%
2) Östra Mellansverige	160	15%
3) Småland med öarna	91	9%
4) Sydsverige	145	14%
5) Västsverige	181	17%
6) Norra Mellansverige	87	8%
7) Mellersta Norrland	40	4%
8) Övre Norrland	50	5%
Uppgift saknas	92	9%
Totalt	1 035	100%

^{*}NUTS-områden (Nomenklatur för statistiska territoriella enheter) är en hierarkisk indelning av Europeiska unionens territorium för statistiska ändamål

Om undersökningen

Signifikanstest

Vid signifikanstesterna formuleras nollhypotesen att det inte finns någon skillnad mellan delgrupperna som jämförs. Om resultaten avviker tillräckligt mycket förkastas nollhypotesen och skillnaden betraktas som signifikant, det vill säga statistiskt säkerställd och osannolik att bero på slumpen.

Signifikansnivån är satt till 5 procent, vilket motsvarar risken att begå ett typ I-fel, det vill säga att felaktigt förkasta en sann nollhypotes och alltså påstå att grupperna skiljer sig åt när de i själva verket inte gör det.

Alla skillnader som nämns i texten är signifikanta. För jämförelser mellan delgrupper har z-test använts, vilket är ett test som bygger på normalfördelningen och prövar om skillnaden mellan gruppernas andelar är större än vad som kan förklaras av slumpen.